

Проведене дослідження дозволило на прийти до таких висновків:

1. Образне мислення є самостійним видом продуктивної мисленнєвої діяльності, що відображає явища, зв'язки і відношення об'єктивної реальності засобами візуального кодування.

2. Сензитивним онтогенетичним періодом для розвитку образного мислення є підлітковий вік.

3. У підлітковому віці відбувається значний розвиток продуктивності образного мислення, а саме: зростає активність висування візуальних гіпотез відносно невизначених перцептивних стимулів; підвищується активність конструктивної трансформації заданої графічної форми; знижується ступінь залежності від заданого перцептивного поля; зростає категоріальна гнучкість процесів образної вербалізації.

Ефективність розробленої нами методики цілеспрямованого розвитку основних компонентів образного мислення, про яку вже згадувалося вище, підтверджена результатами контрольного експерименту.

Ми усвідомлюємо, що проведена робота не вичерпує всіх аспектів проблеми. Подальшу перспективу дослідження вбачаємо в продовженні експерименту.

Література

Тарнхейм Р. Искусство и визуальное восприятие / пер. с англ. - М.: Прогресс, 1974. - 392 с.

2. Беспалов Б.И. Действие: (Психологические механизмы визуального мышления). - М.: Изд-во МГУ, 1984. - 189 с.

3. Каплунович И.Я. О структуре визуального мышления и уровнях его развития // Визуальное мышление и творчество: проблемы и перспективы исследования: Тематический сборник статей по материалам докладов международного симпозиума / Под общ. ред. А.Я. Чебыкина, С.Н. Симоненко. - Одесса: Южноукр. гос. ун-т, 1996. - С. 22-26.

4. Симоненко С.Н. К проблеме изучения механизмов визуального мышления // Наука і освіта. - 1997. - Квітень, спецвипуск. - С. 54-58.

5. Шрагина Л.И. Оригинальность и творчество: проблема критерия „оригинальность“ в психологии творчества // Практична психологія та соціальна робота. - 1999. - №3. - С. 38-40.

УДК 378.4

Г.О. КОЗЛАКОВА

ОРГАНІЗАЦІЯ І ПРОВЕДЕННЯ ФАХОВИХ КОНФЕРЕНЦІЙ ЯК НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ПРОБЛЕМА

Анотація. Статтю присвячено аналізу плану наукових конференцій Міністерства освіти і науки України на 2010 р. та порівнянню стилю запровадження і результативності декількох конференцій, проведених у травні 2010 р.

Ключові слова: наукова конференція, учасники конференції, програма конференції, результативність конференції.

Аннотация. Статья посвящена анализу плана научных конференций Министерства образования и науки Украины на 2010 год и сравнению стилей организации и результативности нескольких конференций, проведенных в мае 2010 г.

Ключевые слова: научная конференция, участники конференции, программа конференции, результативность конференции.

Annotation. The article is devoted to analyzing of Science conferences plan for 2010 year of Ministry of Education and Science of Ukraine. Comparative of some conferences had placed in Kiev in May, 2010 is represented too.

Keywords: science conference, participators of conference, program of conference, outcome of conference.

Вступ. Відомо, що більшість різноманітних наукових, науково-практичних і науково-методичних конференцій планується заздалегідь на наступний навчальний рік. Наприклад, на 2010 рік до плану Міністерства освіти і науки України включено понад 150 таких заходів, що їх замовили вищі навчальні заклади. Крім того, за планом НАГІН України щорічно мають відбутися понад 20 конференцій, в основному з педагогічної тематики, які організують спільно установи НАПН і педагогічні університети. Основна частина усіх конференцій проводяться у квітні-травні або у вересні-жовтні, а зацікавленість зрілих і молодих науковців, докторантів і аспірантів в участі у цих конференціях пояснюється необхідністю виконання індивідуальних (робочих) навчальних планів.

Аналіз назв конференцій засвідчує, що певна їх частина присвячується обговоренню тих самих проблем, але в різних регіонах України. Якщо викладач або аспірант має затверджену вченою радою Інституту тему майбутньої дисертації, він має доповісти про свою тему і бажання стати кандидатом наук як мінімум на трьох або п'яти конференціях. Ось тут і постає питання: - Як встигнути на усі конференції, коли вони заплановані майже в одні й ті самі терміни, але одна, наприклад, у Чернігові, а друга - у Львові? Також треба знайти для себе заміну на лекціях або семінарах, тому що викладачі ВНЗ щороку звітують про здійснені наукові дослідження та їх апробацію. Мова не йде про оплату відряджень на наукові конференції, тому що давно вже стало правилом - якщо вам потрібна ця конференція, то ви і сплачуєте усі витрати самостійно.

Автору статті довелося у травні 2010 р. відвідати три конференції, програми яких було надруковано у виданнях [1-3]. Суперечливі враження про організацію цих конференцій і спонукали нас до їх узагальнення і пошуку відповіді на запитання: - Скільки нам потрібно наукових конференцій та яка від них користь?

1. Визначення конференцій, їх різновиди.

У відомому Словнику російської мови В.І. Даля слово "конференція" (Москва, 1984 р., стор. 259) визначено як "Зібрання, нарада представників деяких держав, організацій, груп" (переклад автора статті). Далі йдуть пояснення можливих видів конференцій, а саме: "міжнародна, партійна, наукова, читацька". Нажаль, в українських педагогічних словниках немає пояснення слова "конференція", тим паче "науково-практична" або "науково-методична". Отже, плануючи і визначаючи різноманітні наукові конференції, вельмишановні організатори спрямовують майбутнє зібрання представників наукової громадськості й університетів, тобто учасників конференції, або на демонстрацію конкретних практичних результатів, або на узгодження певних методичних документів і рекомендацій.

Досвід участі автора статті у міжнародних конференціях за межами України (ФРН, США, Польща, Білорусь, Російська Федерація) уможливило порівняння діяльності оргкомітетів конференцій до, під час і після проведення конференцій. Істотно, що орієнтуючись на європейську інтеграцію в освіті і наукових дослідженнях, в Україні маємо забезпечити європейський рівень організації вітчизняних конференцій. Це означає не лише підготовку внутрішніх наказів щодо проведення конференції і складу оргкомітету, а відкрите повідомлення у пресі та через Інтернет про мету, основні наукові напрями, дати, умови і місце її проведення. У наш час стає обов'язковим постійно діючий інформаційний Web-сайт конференцій, зокрема таких, що проводяться щорічно понад 10-15 років.

Наприклад, доступними на власному сайті являються матеріали Кримської осінньої математичної школи (КРОМШ, організатор - Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського, голова оргкомітету зав. каф. математичного аналізу д. фіз.-мат. наук, професор Н.Д. Копачевський). Конференцію визначено

як міжнародну школу-симпозіум, постійними учасниками якої з 1999 р. є відомі математики, представники багатьох країн СНД, Європи, США. Участь у конференції і видання матеріалів здійснюються на умовах самооплатності за рахунок авторів та їх благодійних внесків у "Математичний фонд Криму".

Іноді викликає сумнів розподіл конференцій на всеукраїнські та міжуніверситетські, про участь в яких сповіщають майбутні кандидати наук у своїх авторефератах. Учасниками всеукраїнських конференцій, на наш погляд, мають бути представники більшості регіонів України, проте аналіз програм показує, що їх немає і половини. Міжуніверситетські конференції краще кваліфікувати як регіональні, тоді їх учасники дійсно спроможні обговорити проблеми і прийняти відповідні рекомендації, що є актуальними і можливими до реалізації в умовах регіону.

Важливе значення, зокрема для академічних інститутів і установ, мають щорічні звітні конференції в установах НАПН України. Такі конференції є частиною плану масових заходів, участь в них стає обов'язковою для усіх наукових співробітників конкретного Інституту.

Багато конференцій організовують і проводять спільно установи НАПН України і педагогічні університети, а також університети за підтримкою різних фондів і програм, зокрема TEMPUS, UNESCO, ПроОНН тощо. Особливої уваги заслуговують студентські наукові конференції, які готуються і проводяться у великих університетах (НТУУ "Київський політехнічний інститут", НПУ імені М.П. Драгоманова тощо).

Отже, у наш час ознакою університетського типу навчання та університету дослідницького типу стають потужні наукові конференції, які чітко організовано, присвячено важливій актуальній тематиці, які проводяться регулярно і систематично за участю певної кількості представників даної наукової галузі, а також за умови обов'язкового видання програми, матеріалів і рекомендацій конференції.

2. План-конференції МОН-2010, якісний аналіз

Необхідно зазначити, що аналіз планів проведення наукових конференцій будь-якого відомства, а також програм конференцій завжди надає цікаву інформацію про те, яка тематика на даний час стає найбільш актуальною, які дослідження лише розпочинаються і хто саме має певні досягнення в обраній галузі. Такий підхід використано нами у 90-х роках минулого століття при визначенні тенденцій розвитку нових технологій навчання у вищій школі.

На офіційному сайті Міністерства освіти і науки України інформація про планові конференції була доступною ще у квітні 2010 р. Серед 154 назв конференцій найчастіше зустрічаються ключові слова: інноваційний розвиток, інноваційні технології, Болонський процес, управління якістю, якість освіти, професійна компетентність, інтеграційні процеси, інформаційні технології. Найбільшу кількість конференцій заплановано на квітень (25), травень (29), вересень (27) і жовтень (21). Даний факт можна пояснити тим, що саме у цей час в Україні найменша напруженість у навчальному процесі і найкращі погодні умови.

Викликають зацікавленість конференції, які присвячено:

- проблемам прикордонного співробітництва в освіті і науці (чотири конференції: 28, НТУ "Харківський політехнічний інститут"; 41, Закарпатський державний університет; 83, Чернівецький торговельно-економічний інститут; 86, Львівська політехніка);
- розвиненню туристичної освіти (три конференції: 19, Черкаський державний технологічний університет; 37, Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Г. Сковороди; 50, Луганський національний університет імені Т.Шевченка);
- впровадженню інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ, усього 13 конф.); особливостям впровадження принципів Болонського процесу (усього 15 конф.);

економічним проблемам суспільства і економічній освіті (усього 28 конф.); розвитку технічних галузей промисловості та інженерної освіти (усього 31 конф.).

Лише по дві конференції присвячено проблемам нанотехнологій (№25, Черкаський національний університет імені Б.Хмельницького; №123, Харківський національний автомобільно-дорожній університет) та організації вищої освіти у приватних вищих навчальних закладах (№48, Українсько-американський гуманітарний інститут; №128, Класичний приватний університет).

Заслугує на увагу аналіз плану конференцій МОН України і по інших ознаках, наприклад, за кількістю замовлених конференцій з кожної групи університетів (класичних, технічних, економічних тощо); за кількістю конференцій, що припадають на певний обласний центр та інше. Проте цю можливість можна запропонувати зацікавленим читачам зробити самостійно за матеріалами на офіційному сайті МОН України.

Позначені тематичні напрями конференцій уможливають змістовне трактування, що пов'язане з тенденціями розвитку відповідних наукових напрямів в Україні. Наприклад, проблеми нанотехнологій як новітнього напрямку науки та нової інженерної спеціалізації обговорюються в Україні зовсім недавно, приблизно 2-3 роки. Туристична галузь також відносно нова, але перспективна з погляду надання затребуваної освіти в Європі і світі, тому перші приклади досягнень туристичної освіти в Україні вже відомі. Велика кількість конференцій з проблем розвитку техніки і технологій, економічних проблем життєдіяльності суспільства і промисловості засвідчує відродження інтересу до таких спеціальностей і видів професійної діяльності майбутніх випускників університетів.

Слід зазначити, що на початку 90-х років минулого століття включення певної конференції до міністерського плану означало дозвіл керівництву університету витрачати частину бюджету на організацію затверджені конференції. У наш час більшість організаторів розраховують на організаційний внесок учасників конференцій, їхню прихильність до обраного наукового напрямку і спонсорську підтримку.

На завершення пропоную короткий огляд відвіданих мною наукових конференцій, організованих і проведених у Києві у травні 2010 р.

3. Конференція на Оболоні.

Така назва більше характеризує місце проведення конференції [1] в Київському університеті імені Бориса Грінченка (ректор д.філос.н., проф... член-кор.-НАПН України В.В. Огневюк), один з корпусів якого розташований неподалік від станції метро Мінська. Конференцію присвячено 25-літтю запровадження предмету "Основи інформатики" у загальноосвітній школі, тобто початку розвитку процесів комп'ютеризації та інформатизації освіти.

Як позитив в організації конференції, необхідно зазначити:

- конференцію організовано спільно з Інститутом інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України (директор д.техн.н., проф., член-кор. НАПН України В.Ю. Биков), за участю редакції журналу "Комп'ютер у школі і сім'ї" (головний редактор к.пед.н., доцент В.Д. Руденко) і Компанії Microsoft Україна,

- нагородили молодим вчителям інформатики і ученим від Інституту інформаційних технологій і засобів навчання та Президії НАПН України,

- змістовні виступи директора Інституту інформатики НПУ імені М.П. Драгоманова, академіка НАПН України, д.пед.н., проф. М.І. Жалдака та запрошених іноземних гостей - д.пед.н., проф. В.В. Гриншука (Московський міський педагогічний університет, Російська Федерація) і д.пед.н., проф. П.І. Сердюкова (Національний університет м. Сан-Дієго, Каліфорнія, США).

Як побажання оргкомітету, можна висловити наступне:

1) представлення частини програми у вигляді стендових доповідей, що дозволить скоротити час на їх прослуховування;

2) видання окремого випуску журналу "Комп'ютер у школі і сім'ї" з публікацією найбільш вагомих доповідей;

3) організацію культурної частини конференції (екскурсія по місту).

4. Конференція в МИТУ імені академіка Ю. Бугая.

Дана конференція [2] із назвою "Менеджмент якості освіти: новітні технології навчання у контексті інтеграції до європейського освітнього простору" включена до плану конференцій МОН-2010 і була організованою спільно Міжнародним технічним університетом імені академіка Ю.Бугая (президент к.техн.н., доцент В.Ю. Бугай) та Інститутом вищої освіти НАПН України (директор академік, віце-президент НАПН України, д.пед.н., проф. В.І. Луговий) за підтримкою кафедри ЮНЕСКО "Інформаційні системи і технології в освіті" МИТУ. Основну працю щодо організації проведення конференції виконували віце-президент МИТУ, д.техн.н., проф. Ю.С. Лігум і перший заступник директора Інституту вищої освіти НАПН України член-кореспондент НАПН України, проф. М.Ф. Степко.

Позитивні враження від конференції: організація телемоста Київ - Санкт-Петербург, виступ декана Санкт-Петербурзького державного електротехнічного університету, к. техн. н., доц. С.А.Степанова в режимі on-line та відповіді на запитання учасників конференції; цікаві доповіді академіка НАПН, д.пед.н., проф. О.І. Ляшенка; член-кор. НАПН, проф. М.Ф.Степка; директора МННЦ інформаційних технологій і систем МОН і НАН України проф. В.І. Гриценка; участь студентів у пленарному засіданні.

Проведення наступної конференції заплановано через два роки, тому доцільно висловити оргкомітету такі побажання:

1) бажано призначити окрім організаційного комітету програмний комітет конференції, який буде спроможним і компетентним щодо редагування назв доповідей та

відхилення таких, що за змістом не відповідають визначеним напрямкам конференції,

2) більш чітко організувати підготовку аудиторій для роботи секцій та обладнання під час презентації доповідей,

3) обов'язково організувати спільну зустріч усіх реальних учасників конференції та видачу їм відповідних сертифікатів про участь у конференції.

5. Конференція в НПУ імені М.П. Драгоманова.

Програма конференції "Освітні вимірювання в інформаційному суспільстві" [3] включала декілька важливих напрямів, що виконувалися з 26 по 29 травня 2010 р. як низка послідовних заходів упродовж "Тижня програми TEMPUS в НПУ імені М.П. Драгоманова" (ректор академік НАПН України, член-кор. НАН України, д.філос.н., проф. В.П. Андрущенко).

Дана конференція виявилась найбільш представницькою і змістовною, що організовано і проведено в рамках трьох річного проекту, керівником якого являється заступник директора Інституту інформатики НПУ імені М.П. Драгоманова д.пед.н., проф. В.П. Сергієнко.

Позитивні враження від конференції: видання матеріалів конференції до її початку, участь представників з університетів Росії, Чехії, Швеції, США; високий рівень технічного обладнання для презентації доповідей; можливість зустрітися з представниками оргкомітету і робочої групи упродовж усього терміну роботи конференції; візна сесія в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини (ректор член-кор. НАПН України д.пед.н., проф. М.Т. Мартинюк) та відвідання Національного дендропарку "Софіївка".

Висновки. Узагальнюючи враження від вищенаведеного, вважаємо приємним обов'язком висловити щире подяку керівництву усіх університетів, професорам і викладачам, які брали участь в організації і зустрічі гостей на усіх вище представлених конференціях.

Зазначимо, що організація кожної конференції потребує значних інтелектуальних та емоціональних витрат, наполегливості і чіткості здійснення кожного її етапу від підготовчого до завершального. На наш погляд, настав час коли уміння організувати і прове-

сти конференцію (учнівську, студентську, наукову) стають важливою складовою професійної підготовки кожного вчителя середньої школи і викладача університету.

Аналіз матеріалів декількох конференцій, що проводяться понад 10 років за однією тематикою, та їх впливу на розвиток освіти відповідного напрямку стає важливою науково-педагогічною проблемою, що заслуговує на окреме дослідження.

Отже, конференції нам потрібні, вони стають місцем професійного спілкування однодумців, де професори можуть почути молодих учених і підтримати, якщо це необхідно, підказати, хто ще в Україні та за її межами активно працює у даному науковому секторі, хто може бути майбутнім опонентом на захисті дисертації.

Щодо організації і проведення віртуальних конференцій, можна зазначити, що вони потребують використання складного і коштовного обладнання, узгодження у часі з представниками інших міст і країн, чіткої налагодженої праці технічного персоналу. Проте до цього рівня організації конференцій необхідно прагнути, тому що саме таким чином можна продемонструвати теоретичні і практичні досягнення вітчизняних учених.

Буває і так, що після чергової конференції приїжджає до Інституту молодий чоловік і заявляє, що він почув ваш виступ на минулій конференції і хоче бути вашим аспірантом. Мабуть задля цього і необхідно організовувати і проводити наукові, науково-практичні й науково-методичні конференції, тому що залучення студентської молоді до сучасних актуальних наукових досліджень залишається основною їх метою.

Література

1. *Освіта в інформаційному суспільстві: до 25-річчя шкільної інформатики. Програма Всеукраїнської науково-практичної конференції. 13-14 травня 2010 р. — К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2010. - 16 с.*
2. *Менеджмент якості освіти і новітні технології навчання у контексті інтеграції до Європейського освітнього простору. Програма VII науково-методичної конференції. - К.: МНТУ імені акад. Ю. Буая, 2010. - 24 с.*
3. *Програма Міжнародної науково-практичної конференції "Освітні вимірювання в інформаційному суспільстві". - К: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2010. - 22 с.*

УДК 372.833:37.035.3

М.С.КОРЕЦЬ

НАУКОВІ ОСНОВИ ПРОЕКТУВАННЯ ТЕХНІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ

Анотація. В статті науково обґрунтовуються підходи до проектування структури та змісту технічної підготовки майбутніх вчителів технологій, яка базується на інтеграції техніко-технологічних знань та умінь.

Анотація. В статті науково обґрунтовуються підходи до проектування структури і содержания технической подготовки будущих учителей технологий, которая базируется на интеграции технико-технологических знаний и умений.

Annotation. In the article scientifically обосновуються going near planning of structure and maintenance of technical preparation of future teachers of technologies, which is based on integrations of технико-технологических knowledge and abilities.